

ŞAKUL

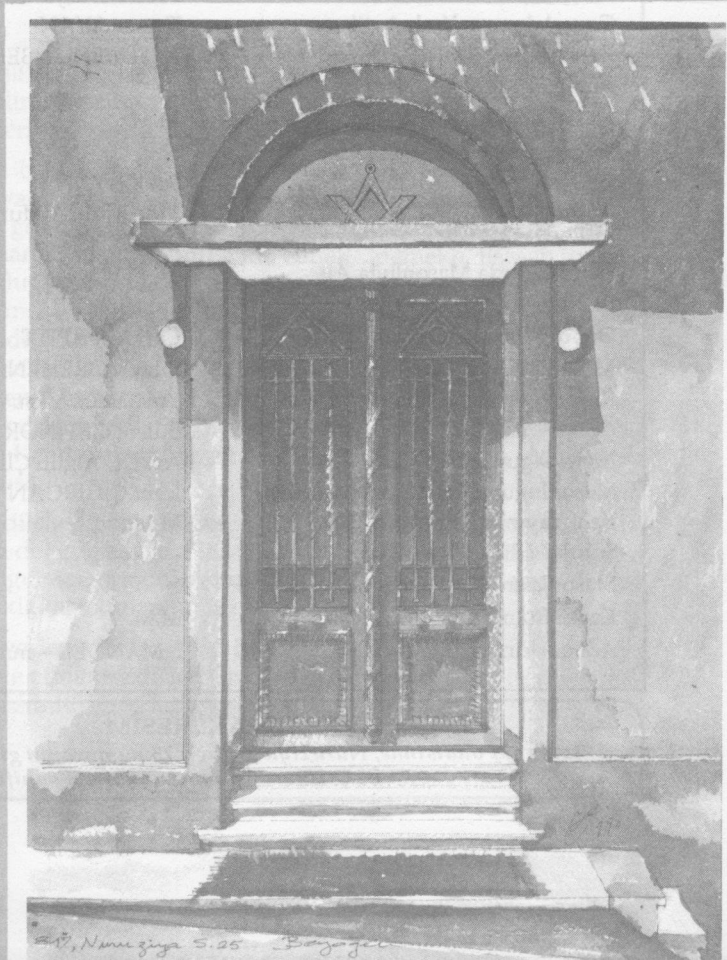
GİBİ...

MASONLAR İÇİN DERGİ

CİLT: 3

SAYI : 26

EYLÜL 1990

ŞAKUL GİBİ MASONLAR İÇİN DERGİ

Sayı : 26 Yıl : 3 Eylül 1990

Sahibi ve Sorumlu Yönetmen : Mişel MARGULİES
Zincirlikuyu Cad. 9/13 Etiler 80600 İstanbul Tel: 165 69 48

Temmuz ve Ağustos ayları hariç her ayın üçüncü haftasında yayınlanır. Posta ile ve yalnız Mason olan abonelere gönderilir. Dergide çıkan imzalı yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Gönderilen yazılar iade edilmez.

İÇİNDEKİLER

Masonlukta "Müsamaha"	Prof. Dr. Ziya UMUR	3
Genç Adam ve Yaşlı Antikacı	Tamer AYAN	6
"Humanitas" Muh. L.	K. TÜREN, B. BEHMOIRAS	9
Sanatkâr Kardeşlerimiz (19)		
Hasan KAVRUK	M.M.	11
Hemşirelerin Yükümlülükleri ve "Fasulyeden Oynatmak"	Sevil AYAN	14
Aydın Mason ve Güzellik	Yük. Müh. Abdurrahman ERGİNSOY	16
Osmanlılarda Masonluğa Ait İlk Kayıtlar (10)	Suha UMUR	18
Ortaçağ Esnaf Birlikleri	Carl Allen PITT	21
Masonik Enstrümantal Müzik Kapı	John MOREHEN	24
	Yük. Müh. Mim. Bülent ÇETİNOR	25
İrade Olgunlaşma Locası	Av. Dr. Algun ÇİFTER	26
Masonluğun Dinozorları Olmamak	İzzet ÇİĞİRGAN	28
Yeni Yayınları: Ergun ZOGA	M.M.	29
Sorular ???		30
Masonların Dünyasından		31
Kareli Bulmaca	M.M.	34
Adem Hürrem Birader	İ. MANDEL + m.m.	35

KAPAKTAKİ RESİM

*İstanbul vadisinde, Nuruziya sokağı, 25 numaranın giriş kapısı.
Resmi yapan B. Çetinor K.'in yazısı 25'inci sahifededir.*

Masonlukta "Müsamaha"

Prof. Dr. Ziya UMUR

Biz Masonluğu XVIII'inci asrın Avrupasından aldık. Prensipleri o asırda tesbit edilmiş, «Landmark» ismi altında; bazılarının değişmezlikleri de kabul olunmuş; o günden bu yana, Masonluğun prensipleri aynı kalmış, yeni icatlar yapılmayacağına dair üstatların yemini alınmağa devam edilmiştir.

Masonluğu alırken, prensipleri içinde, hürriyet, müsavat, adalet, uhuvvet (kardeşlik)... bunları pek güzel anlıyorduk. Osmanlı devleti içinde Fransız ihtilâlini öğrenmiş, hürriyete, adalete hasret kalmış bir cemiyet için bu prensiplerin büyüklüğü âşikârdı.

Fakat arada bir de «müsamaha», daha doğrusu «tolérance» vardı. Bundan ne anlayacaktık? Kelime Türkçeye yanlış tercüme edilmişti, veya, yanlış manalara götürebilecek bir kelime ile karşılanmıştı. *Tolérer*, «müsamaha» değil, tahammül etmek, müsaade etmek... demektir. Esasen tolérance, Türk Masonluğunda mana taşımayan, lüzumsuz bir sözdür; çünkü tolérance; XVIII'inci asra kadar mezhep kavgaları ile birbirini yiyen Avrupa milletleri içinde, akli başında insanların tavsiye ettikleri bir tutumu ifade etmek üzere kullanılan, hususî manada bir kelime idi. Brakın, diyorlardı, her isteyen kendi mezhebinde kalsın, kendi dini akidelerine riayet etmekte serbest olsun; herkesin kendi dininde kalmasına rıza gösterin. Tolérer edilen bu idi: Kendisinin inanmayacağı bir şeye başkasının inanmasına karşımamak; müsaade etmek.

Ve, dikkat edilsin: kavga, hıristiyanlık, müslümanlık, musevilik, putperestlik kavgası değildi; kavga, bizzat hıristiyanlar içinde, katolik, protestan, anglikan, huguenot, ortodoks arasında idi. O zamanlar Avrupa'da din farkı dendiği vakit kastolunan bu idi.

Masonlar diyorlardı ki, insanlar, herkesin kendi mezhebine sadık kalmasına müdahale etmemelidirler. Tolérance bu manada, «dinî müsamaha» demektir (Tolérantisme).

İşte bu «müsamaha» veya «tolérance», bizim için, abesle iştigal gibi bir şeydir.

Türklerin din konusunda, bütün tarihleri boyunca son derecede müsamahalı oldukları malûmdur. Türklerin tarihinde, din, mezhep kavgası asla olmadığı gibi, en karışık dinlerin, devlet içinde, kucak kucağa yaşamalarına, yalnız göz yumulmuş değil, böyle bir hayat organize edilmiştir. Meşhur «Haçlı Seferleri», Türklerin değil Avrupalıların getirdiği bir mücadele idi. Türkler, Doğuya gitmek isteyen Avrupalıların yolu üzerinde olduklarından, kendilerini, istilâcılara karşı korumuşlardır, işte o kadar. Sonraki Osmanlıların ilerleyişi, bir din mücadelesi değil, devlet mücadelesidir: Osmanlılar; işgal ettikleri yerlerdeki halkın dinine karışmazlardı. «Dinî müsamaha», onların «imparatorluk» zihniyeti için normal bir şeydi.

Kaldı ki bugün, bütün Avrupa devletleri gibi, Türkiye de laik bir devlettir (Masonluk çıktığı vakit laiklik yoktu. Bu prensip, masonların ve mason gibi düşünenlerin insanlığa getirdikleri bir hizmettir.). Laik devletlerde din münakaşa konusu olmaz. Dünya Masonluğunda tolérance, artık mühim bir prensip olmaktan çıkmış, daha doğrusu istikâmet değiştirmiştir. Şimdi kastolunan, din veya mezhep tolérance'ı değil, dünyanın bütün dinleri arasında bir tolérance'dır.

Fakat biz, «Masonluk içinde tolérance» sözünü, hele bunun her tarafa çekilebilen tercümesi «müsamaha»'yı gördüğümüz vakit, buna, dinî mánada bir önem vermediğimiz için, başka bir muhteva vermek yoluna gittik: Müsamaha, tesamüh, semahat, bilmem ne... Sonunda bir de «öztürkçe»'ye tercümesi çıktı: «Hoşgörü»...

Hoşgörü'nün tolérance'la, yakından uzaktan alâkası yoktur. Tolérer etmek, hoşgörmek filan değil, düpe düz «tahammül etmek», yasak edilebilecek bir şeyi yasak etmemek; ne hali varsa görsün; işine, düşüncesine, imanına, -tasvip etmediği halde- karışmamak demektir. Belçika eski Büyük Üstatlarından Léonce Mardens'in şu sözlerine bakınız: «Masonlukta bir de «müsamaha»'dan bahsedilir. Bu kelimeyi lügatımızdan silmek lâzımdır; çünkü her türlü zaafı mazur göstermek için bir bahane olmakta, her türlü tavize müsaade etmektedir. Bir mason müsamahakâr olamaz. Başkalarının fikri karşısında tutumunuz ne olabilir? Bu sahada diyorum ki, gerek hasımlarımız, gerekse biz, tam bir müsamahasızlık içinde kalmalı, yani, tecrübe, bilgi ve aklımıza göre, hakikate uygun olmadığına kani bulunduğumuz her noktai nazaria daimî bir mücadele halinde bulunmalıyız.»

Ve ilâve ediyor Mardens: «Müsamaha kelimesinin yerini tutacak olan kavram, saygı kelimesi ile ifade olunmalıdır. Karşımdakinin fikrine saygı beslerim, ama inançlarına karşı mücadele hakkımı muhafaza ederim».

Büyük Üstad'a bu sözleri söyleten, bir az yukarda temas ettiğim gibi, eski manada tolérance'ın, artık laikleşmiş devletler içinde ona ihtiyaç kalmadığı için, yanlış istikâmetlerde kullanılması temayülüdür ve sadece fikir ihtilâfı halinde müsamaha'dan bahsederek, bunu bile masonik lügattan taretmek lâzım geldiğini beyan ediyor.

Ya biz, yanlışlara boş vermek, itaatsizliklere aldırmamak, hatalara göz yummak manasına kullanmak istediğimiz «müsamaha» veya «hoşgörü» hakkında ne söyleyelim?

Bu manada «hoşgörü» SUÇ'tan başka bir şey olamaz.

Mevlânâ'nın aramızda meşhur olmuş :

Gel, gel, yine gel

Ne olursan ol, gel

İster kâfir ol ister mecusî, ister putperest

İster yüz kere tövbe etmiş ol,

İster yüz kere bozmuş ol töbeni

sözlerini Masonluğa uygulamak istemek, büyük hatadır.

Mevlânâ'nın sözleri «tolérance»'ın değil «indulgence»'ın ifadesidir. Indulgence, «gufran» demektir. Biz müsamaha derken her halde bunu kastetmiş değiliz. Eski bir söz olan «gufran» merhamet, rahmet manasına gelir ve yalnız ilâhi manada kullanılır:

Mevlânâ gibi, kendisini Allah'a yaklaştırmış, derin bir tasavvuf ehlinin böyle konuşması, yalnız onun için mümkün ve normaldir. Fakat Masonluk, herkesin kendi yolunda Allah'la arasında kimse olmayan Mevlevilik gibi, mistik bir meslek değil, büyük bir disiplin içinde yaşaması gerekli realist, akılcı bir meslektir. Bir insanın bir günah ile bir tövbe arasında işlediği hatalar, belki, nezd-i ilâhi'de rahmet ve gufrana mazhar olabilir (Allah gafûr ve rahîmdir), ama Masonluk hesabına onu affetmek yetkisini hiç kimse kendisinde bulamaz.

(Mimar Sinan, 1980 Sayı 35)

GENÇ ADAM VE YAŞLI ANTİKACININ MASONİK ÖYKÜSÜ

Tamer AYAN

Vitrinlere bakarak kaldırım-
da yürüyen genç adamın gözü,
dükkânının kapısında duran yaşlı
antikacının yakasındaki Mason
rozetine takılır. Dükkânı geçtikten
sonra birden geriye döner ve anti-
kacıya yaklaşarak:

"Yakanızda Mason rozeti gör-
düm; ben de Masonum. Yüz bin li-
raya çok ihtiyacım var ve on gün
sonra da geri verebilirim. Mason-
lar muhtaç Kardeşlerine yardım
ederler. Acaba, Mason oluşuma
güvenerek, bu parayı bana boç ve-
rebilirmisiniz?"

Yaşlı antikacı, Mason olduğu-
nu söyleyen, iyi görünüşlü ve
düzgün giyimli genç adamı şöyle
bir süzdükten sonra verebileceği-
ni söyler. Birlikte dükkâna girerler
ve genç adam, sadece Mason olu-
şuna güvenen yaşlı antikacının
verdiği borç parayı alır ve çıkar gi-
der. On gün sonra da gelir ve te-
şekkür ederek borcunu öder. Öy-
künün ilk bölümü böyle biter.

Aradan geçen bir yıldan sonra
öykünün asıl bölümü başlar. Ma-
son olmak için başvurusu kabul
edilen genç adamın tekris töreni
yapılmaktadır. Meğer, genç adam
antikacıdan borç aldığı tarihte,
Mason olmadığı halde Masonum
 demiş. Gözleri açılan genç adam
merakla Locayı süzerken, bir de
ne görsün? Masonum diyerek
kandırdığı yaşlı antikacı da Kar-
deşlerin arasında oturmuyor mu?
Çok utanır ve ne yapacağını şaşır-
ır. O tarafa bakmamaya ve anti-
kacı ile gözgöze gelmemeye çalışır.
Antikacının kendisini tanıma-
mış olması için dua eder ve görün-
meden Locadan çıkmaya tasarlar.
Loca kapanınca hemen kapıya yö-
nelmesini karşın, antikacı ardın-
dan yetişir ve genç adamı kolun-
dan tutar:

"Seni kutlarım, Kardeşim.
Ama görüyorum ki, benden borç
istediğin gün Mason değilmişsin"
diyerek genç adamı tanıdığını bel-

li eder. Genç adam sıkıntıda kızı-
zarır ve artık olayı açıklamak ge-
reğini duyar. Antikacıyı bir kena-
ra çekerek:

"O gün istemeden seni kan-
dırmak durumunda kaldığım için
beni lütfen bağışla. Ama, amacımı
öğrenince hoşgörölü davranaca-
ğımı sanıyorum. O gün, Mason ol-
madığım gibi, borç almaya da ger-
çekten ihtiyacım yoktu. Yakanda
Mason rozetini görünce, birden
aklıma geliverdi. Ötedenberi, Ma-
sonların çok yardımsever insanlar
olduklarını ve özellikle muhtaç
Kardeşlerine yardım ettiklerini
duymaktaydım. Bu söylentinin
doğru olup olmadığını irdeleye-
bilmek amacıyla, seni sınamaya
karar verdim ve Mason olduğum-
u uydurup senden borç istedim.
Sen de, sadece Masonum deyiş-
ime güvenerek bana yardım ettin
ve böylece Masonlar hakkında
duyduklarımın doğru olduğunu
kanıtladın. Bunun üzerine, ben
de, iyi ve yardımsever insanların
arasına katılmaya karar verdim ve
gereken başvuruyu yaparak, bu-
gün Mason oldum. O gün için sen-
den yeniden özür dilerim Karde-
şim."

Antikacı gülümseyerek genç
adamin sırtını okşar ve kulağına
eğilip :

"Kendini boşuna üzme, Kar-
deşim. Gerçeği duyunca, sen de
bana hoşgörölü davran. Çünkü,
borç istediğin gün, ben de Mason
değildim. Yakamda gördüğün an-
tika Mason rozeti bana ait değildi
ve sen gelmeden biraz önce satın
aldığım eşyaların arasından çık-
mıştı. Çok beğendiğim için, özen-
miş ve yakama takarak kapının
önüne çıkmıştım. Tam o sırada sen
geçtin ve rozeti görüp, beni Mason
sandığından, Mason olduğunu
söyleyip, borç istedin. Birden, Ma-
sonların dürüst ve sözüne güveni-
li insanlar olduklarına ilişkin
duyduklarım, aklıma geliverdi.
Bu söylentinin doğru olup olma-
dığını anlamak için elime iyi bir
fırsat vermiştin. Bir Masonu sına-
yıp, bu fırsatı değerlendirmeyi dü-
şündüm ve sadece Mason oluşuna
güvenip, istediğin parayı verdim.
Sen de borcunu tam zamanında
ödedin ve Masonlar hakkında
duyduklarımın doğru olduğunu
kanıtladın. Hemen bu dürüst ve
güvenilir insanların arasına katıl-
maya, yani, Mason olmaya karar
verdim. Tesadüfen, ben de senden
önce, aynı Locaya başvurmuşum.
Kısa bir süre önce tekrisim yapıldı
ve böylece beklentime kavuştum,
Kardeşim."

Genç adamla yaşlı antikacı,
buğulanan gözlerle bakışıp, bir-

birlerine sarılırlar ve Kardeş Sofrasına doğru yürürler.

Öyküdeki mesajın değişik kişiler tarafından farklı biçimlerde yorumlanması, sembollerle gösterilen ve allegorilerle tanımlanan Masonluğun özüne ve doğasına çok uygundur. Bu öykünün olağan bir açıklaması da, kişilerin Masonluktan beklentilerini değişik olduğu şeklinde, yapılabilir. Öykünün kahramanları bu değişik beklentilerden yalnızca ikisini sergilemektedir: Genç adamın beklentisi, yardımsever ve iyi insanlar bulmak; antikacının ki ise, dürüst ve güvenilir insanların arasına katılmaktır. Başkalarının beklentilerinin daha değişik olması doğaldır. Bir de, olayın kahramanlarının yerine kendimizi koyup arkamıza dönelim ve "aynadaki esere" içtenlikle soralım: Masonluktan kişisel beklentimiz neydi ve Mason olduktan sonra bu özlemimize kavuşabildik mi? Eğer, yanıtımız "hayır" ise, o zaman da şu soruyu soralım: Masonik yükümlülüklerimizi yerine getirerek, yaşamımızı "Yirmidört Birimlik Ölçek" sembolüne göre düzenliyor muyuz? Eğer, yanıtımız yine "hayır" ise, "Masonlukta aradığımı bulamadım" diye yakınmaya hakkımız yoktur. Kusuru kendi-

mizde arayabilmek de, özvarlığın denetimi sanatına bağlı, Masonik bir erdemdir.

Eski Bü. Üs., En Muh. Necdet EGERAN K.'in naklettiği

«TANRIM,

«Değiştiremeyeceğim şeyleri kabul edebilmem için bana sabır ver,

«Değiştirebileceğim şeyleri yapabilmem için bana cesaret ver,

«İkisinin arasındaki farkı bilebilmem için bana akıl ver.

Mason duasında vurgulandığı gibi; hakikati arayışımızı, aklın rehberliğinde, sabır ve cesaretle sürdürmemiz, Masonluktan beklediklerimize erişebilmemiz için, tek çkar yoldur.

Elbert Bede K.'in "5-15 Minute Talks", Macoy Inc., Virginia, USA, kitabının 118. sayfasındaki "What did you expect of Freemasonry" adlı yazısından esinlenilerek Türkçeye uyarlanmıştır.

DIŐA AÇILAN BİR PENCERE

HUMANİTAS MUHTEREM LOCASI No:33

Kemal TÜREN
Sami BEHMOİRAS

Çalışmalarını Fransızca yürüten Humanitas Muh. L.'sı 1961 yılında, İstanbulda, 33 numara ile kurulmuştur. Zaman içinde bu Muh. L., yurt dışından memleketimizi ziyarete gelen Fransızca konuşan konuk kardeşlerin sıkça ziyaret ettikleri bir L. olmuştur.

Bu çerçevede Fransa, İsviçre, Belçika ve diğer ülkelerden Fransızca bilen K.'lerin gerek tanıdıkları vasıtası ile, gerekse bağlı buldukları B.L.'ların önerileri ile, ziyaretlerini gerçekleştirmektedirler.

Ziyaret haberini aldığımız bir konuğumuzdan öncelikle geliş tarihini öğrenip kendi çalışma programımızı ona bildiririz. Eğer yete-

rince vakit varsa ve ziyaretçiler kalabalık bir grup oluşturuyorlarsa, bu olayı bir tekris veya terfi törenine denk getirmeye çalışırız. Bu törenden sonra, memleketimizi tanıttıcı dia gösterili kısa bir konferans sunmaya da gayret ederiz.

Son olarak geçtiğimiz dönemde, 22 Mayıs 1990'da İsviçreden (Cenevre) *Les Amis Fidèles* Muh. L.'sı, başta Üs. Muh.'leri Alexandre Cusin K. olmak üzere H. Savery, J.-C. Minger, A. Carrel, C. Vergas, Erol Gürbüz ve B. Kubler K.'ler Muh. L.'mıza geldiler ve kendi aruzuları üzerine düzenlenmiş bulunan bir Kal.'lığa geçiş töreni izlediler. Tören yer alırken de Humanitas Muh. L.'sı hemşireleri de ko-

nuk hemşirelerimizle yakından ilgilenmekte idiler.

Bunu takiben 5 Haziran 1990 tarihinde, o da mesaisini Fransızca yapan Atlas Muh. L.'sı K.'lerini de misafir ettiğimiz bir çalışmada, Fransadan, başta Thiers vadisinden **St. Jean la Discretion** Muh. L.'sı Üs. Muh.'i (ki aynı zamanda Briode vadisinde **St. Julien** Muh. L.'sının da mensubu) L. Haddar K. olmak üzere J.-C. Joiselle ve J. Varriclier K.'ler, Chamalières vadisinden **Trusatilés** Muh. L.'sından Pierre Bourge K. Rion vadisinden **St. Julien ve St. Aimable** Muh. L.'sından Claude Mahillon K., Clermont - Ferrant vadisinde **Nemosos** Muh. L.'sından Jacques Clavel ve **Vercingetorix** Muh. L.'sından Jeon Bodin K.'ler, Strasbourg vadisinden **St. Odile** Muh. L.'sından Henri Saint-Mercoux ve Aurillac vadisinden **Marmontel** Muh. L.'sından Serge Pelissier K.'ler ziyaretimize geldiler.

Bu misafirlerimize Dr. J. Jakob Abudaram K. tarafından "Türk Çini Sanatı" konulu projeksyonlu bir konferans sunuldu. Bu çok ilginç bölümü takiben Mehmet Fırat Akev K.'imiz, konuklarımıza, Türkiye'deki masonluğun tarihçesini vuzuh dolu bir şekilde aktardı, ve konuşmasını takiben de, mi-

safirlerin sorularını yanıtladı. Bu toplantının sonunda Fransız konuklarımız kendi Muh. L.'ları ve L.'lardaki çalışmalarını hakkında bazı bilgiler verdiler.

Bu tür toplantılarda mutad olduğu vechile, gerek İsviçreli gerekse Fransız kardeşlerimiz, Muh. L.'larını temsilen Muh. L.'mıza değişik hediyeler verdiler. Humanitas Muh. L.'sı Üs. Muh.'i de L.'sının bijusu ve geçmiş dönem çalışmalarını içeren bir kitabımız ile mukabele etti.

Sene içinde değişik zamanlarda Belçika, Fransa, Kanada, İsviçre ve diğer bazı ülkelerden münferit ziyaretçi K.'leri aramızda gördük. Ziyaretçilerimizin özellikle merak ettikleri konular arasında ritüelimiz ile ritüelleri arasındaki farklılıkların bulunuşu ilk sırada yer almaktadır. Bu konuda sık sık karşılıklı açıklamalar da yapılmaktadır.

İstanbul vadisinde Fransızca çalışan (*) bir Muh. L.'yı merak eden tüm K.'lerimizin bizleri ziyaret etmeleri, bütün Humanitas Muh. L.'sı kardeşlerini fevkalade mutlu edecektir.

(*) Her ayın ikinci ve dördüncü Salı günleri.

SANATKAR KARDEŞLERİMİZ (19) :

HASAN KAVRUK

M.M.

63 yıldır resim yapan, Toulouse-Paris (14 saat) treninde, herhalde dünyada ilk defa olarak bir resim sergisi açan, hem kalçasından hem de dizinden geçirdiği ameliyatlar yüzünden aksak yürüyen, ancak hiç yerinde durmayan ve ona yetişebilecek kişinin oldukça soluklu olmasını gerektiren bu enerji dolu, 71 yaşındaki delikanlının, Hasan KAVRUK'un, Mason olduğunu biliyor muydunuz?

Antakyanın Belen'inde yaşayan eski Selçuklu aşiretlerinden Kavruk Hacı Ahmetoğulları, günün birinde kalker Aksekinin yanında bir köye yerleşir. Köyün adını da, doğal olarak Belen koyarlar. İşte böylece Belen'li Hasan K., Aksekide başladığı tahsil hayatını Gazi Terbiyenin (Gazi Eğitim Enstitüsü, daha sonra Gazi Üniversitesi) Resim bölümünde devam ettirmiş ve Paris'te André Lhote Atölyesi ve Paris Güzel Sanatlar Akademisinin fresk bölümünde tamamlamıştır. (1926 - 1950)

Hasan K.'in hayattaki büyük şansı - ki bunu kendisi de vurguluyor - formasyon yıllarında ona yol gösterenlerin, hocalık yapanların, her bakımdan dünya ölçüsünde kıymetli kişiler olduğudur. Tevazu ve sadeliği yüzünden olacak ama, Hasan K., geniş yeteneği ve sınırsız çalışma güç ve arzusunu ya küçümsüyor ya da hiç farkında değil; oysa bu iki hasletin birincisi tanrı vergisi ise de, ikincisi, başarıya ulaşmaya azmetmiş kuvvetli bir iradenin şaşmaz bir işaretidir. Hasan Kavruk K., resim tahsiline 1939 yılında, kurucuları arasında Hayrullah Örs, Şinasi Barutçu ve Hakkı İzzet İzet K.'ler bulunan Gazi Terbiyenin Resim Bölümünde

başladığı yılın sonunda, Ankara'da ilk Devlet Resim Sergisi açıldı (1939). Öğrenci Kavruk, 6 tablo ile katılmakla kalmadı, Hasan Ali Yücel ve Suat Hayri Ürgüplü beyler de birer resmini satın aldılar... Bu sergiyi yurt içi ve yurt dışında altmışa yakın sergi ve sayısız ödülleri izledi. Son sergi, 1990 Haziran ayında Beşiktaş'taki Sandoz Sanat Galerisinde yer aldı...

Yurt içinde Hayrullah Örs, Malik Aksel, Hakkı Uludağ gibi hocaları olan Hasan K., Fransada da André Lhote'un yanında Picasso, Braque, Fernand Léger ve Ber-

nard Buffet gibi sanatçılarla tanışma ve çalışma imkânları buldu. Bu unutulmaz dönemin hatıraları arasında, maddî katkı için Saint Germain des Prés meydanında jeton sattığı günler, aynı meydanın kilisesinde, kilise papazının unutulmaz yardımları ile açtığı sergi, André Lhote'un atölyesinde açtığı üçüncü Fransa sergisi, Fikret Müallâ ile arkadaşlık, yemek parasından kısılarak satın alınan orijinal Hokusai estampe'lar, bir adet Monet... Birkaç kelime ile geçirilen bu anıların her biri başlı başına bir yazı konusu; konferansçı ve konferans konusu arıyan Tenue

Blanche organizatör K.'lerin bilgisine sunulur.

Hasan Kavruk K.'in Masonlukla ilk dirsek teması 1946'larda olur. Hayrullah Örs K. ressam Kemal Çizer K.'e "Bu çocuğu aramıza alalım, bir yoklayıver..." der. Ancak ufukta bir Parise gönderilme olayı görüldüğünden (Millî Eğitim Bakanlığı tarafından), "hele bir git gel, bakarız" kararına varılır. Paris dönüşü, Reşat Nuri Güntekin ve Danyal Akbel K. ile beraber Millî Eğitim Bakanlığı Genel Müfettişliği vazifesi başlayınca, bu kerre iç seyahatlerin ardı kesilmez.

Nihayet, Devrim Muh. L.'sından (halen uykuda olan) Habib Gerez K.'in yol göstermesi ile Hasan Kavruk, o sonu olmayan Masonluk yoluna ilk adımını atar. (14.10.1970)* Oysa resminin eskiden beri dayandığı üçgen, zaten Masonik sembollerin en önemlilerinden biri değil mi.

Kendi sözlerine bir göz atalım: "Sayısız resim üstadının eserlerini inceledim. Bunların arasından beni en çok etkileyen Leonardo

da Vinci, Cezanne ve pek çok sevdiğim Bonnard olmuştur. Her üçünün kökeninde, ciddi ve disiplinli çalışma yatmaktadır. Bir başka müşterek özellikleri de kapalı kompozisyon şeklinde çalışmalarıdır. Bu sanatkârlarda masonik terbiye var..."

Burada bir benzetme yapmak veya herhangi bir değer yargısında bulunmak söz konusu değil - zaten böyle bir şey, yazarın bilgi ve deneyim çerçevesini çok aşar: Ancak, dikkatle bakıldığında, Hasan Kavruk K.'in de tüm kompozisyonları kapalı kompozisyon olup, entüitif olarak üçgen'e dayandığı görülür.

*Hasan Kavruk bir süreden beri intizamını kaybetmiştir. Bu durumun düzelmesi için girişimlere başlamak üzere.

HEMŞİRELERİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ VE

"FASULYEDEN OYNATMAK"

Sevil AYAN

Vicdan ve bilinç, aydınların "baş belası" değil; sağgörü, ıslımlık, tütze, sağduyu, dayanma gücü ve hoşgörülü eleştirilerinden" ilk göz ağrısı"dır.

Güzel İstanbul Muh. Loc.'nin ilk Tenue Blanche'ındaki "Hemşireler Olarak Yükümlülüklerimiz" konulu konuşmamda: Hemşireler olarak, kendimize, eşlerimize, çocuklarımıza, topluma ve insanlığa karşı görevlerimizi, "kendi anlayışımıza göre", açıklamaya çalışmışım. ŞAKUL GİBİ'nin Şubat 1990 sayısında, aynı başlık altında yayınlanan yazıda, konuşma metni kısaltıldığı için, görüşlerimin hepsi yer alamadı...

ŞAKUL GİBİ'nin Mayıs 1990 sayısında yayınlanan Sayın Müh. Osman TÜMAY'ın "Hemşireler ve Yükümlülükler" yazısı, konuşmamdaki bazı görüşlerime karşı bir eleştirisel yanıt niteliğindeydi. Düşüncelerimin, belki kısaltma nedeniyle, iyi anlaşıl-maması, yanlış anlaşılması veya "aynı görüşte olmadığımız için" eleştirilmesi çok doğaldı ve tüm yapıcı eleştirilere saygı çağdaşlık gereği idi. Ama doğal olmayan, yanıtın biçimi ve anlam veremediğim, bazı "deyim-ler"di...

Değindiğim yükümlülüklerden, bana göre önemli olanı, başkası için az

önemli veya önemsiz bile olsa; yine de bir görevdir. Yükümlülükleri önem-seme derecesi, kişilerin göreneklerine ve diğer yargılarına göre değişkendir. Bana göre, eleştirilen yükümlülükler de, kadınsal görevlerin kapsamında-dır. Türk kadınının, Masonluk da dahil, her konuda eşine destek ve yardımcı olması görevidir. Değindiğim yükümlülükler için de, Hemşirelerin üyeliği koşul değildir. Hemşirelerdeki "BEYAZ ELDİVEN", bedensel ol-masa da ruhsal olarak, Masonik çalış-malara katıldıklarının ve görevlerinin simgesidir. Bu görevleri, Hemşireleri ikinci plana iten angaryalar gibi algı-lamak, kadın erkek ilişkilerine aşırı bir feminist duyarlıkla yaklaşmaktır ki; ben, bunda yarar görmüyorum. Hemşirelerin, Masonik konulara gösterecekleri özenin, ailenin sosyal dengesi-ni ve dış yaşamını bozacağını hiç san-mıyorum. Çünkü Masonluk, törel il-keler ve toplumsal erdemlerle, karşılıklı anlayış ve hoşgörüyü özendirerek, ailesel yaşamın uyum ve dengesi-ne olumlu katkılarda bulunuyor.

Eleştirisel yazıda, bu düşünceler-

rime "itiraz ettikleri" belirtilen Sevgili Hemşirelerimin, karşıt görüşlerini "doğrudan" açıklamalarını bekliyorum.

Sır saklama önerim, niçin eleştiriyor? Hemşirelerin, Kardeşler gibi olmasa da, "kendilerine özgü" sırları yokmu? Tenue Blanche'da görülenler, yabancılara aktarılmaması gereken şeyler değilse; bu toplantılara Hemşirelerden başkası neden alınmıyor? Hemşireler için "ketûmiyet" yoktur; bildiklerini ve "Mason olarak tanıdıklarını" yabancılara açıklayabilirler, denilebilir mi? Biraderlerin, kendi Masonluk sırlarını, Hemşirelere söyleyememeleri doğaldır ve yadırganmaması gerekir. Çünkü kişilerin, hiç kimseye açmadıkları, askerlik, devlet, hekimlik, vb. Masonluktan başka, sırları da olabilir. Bu sırları, "eşler arasında ebediyen açılmayacak perde" gibi nitelendirip, karşılıklı güven sorunu yapmak kimsenin aklına gelmez...

Hemşireler için sosyal etkinlikler düzenlenmesi önerim, eksik anlaşıldığından, eleştiriliyor. Tenue Blanche konuşmamda, bu öneri, "YENİ KURULAN bir Locanın Hemşirelerini kaynaştırmak için" yapılmış ve Hemşirelerin potansiyellerinden yararlanılacak "seçenekler" olmadığı özellikle belirtilmiştir. Ayrıca, bu seçeneklerin neler olabileceği ve Hemşirelerin bir araya gelmelerinin gereği de vurgulanmıştır. Bu sav, Hemşirelerin de Mason olmasının özentisi değildir.

Çünkü Hemşireler, Mason olmadan da, bir araya gelmek koşuluyla, insanlık için yararlı işler yapabilirler. Biraderlerimiz bu konuda Hemşirelerine yardımcı olmalıdır. Yazıda, yöneltilen eleştirilerin yanında, Hemşirelerin potansiyel güçlerinin değerlendirilmesine ilişkin "somut projeler" de olmasını beklerdim. Hemşireleri kaynaştıracak etkinlikler için seçilen, "FASULYEDEN OYNATMAK" deyiminin anlamını ve ne amaçla kullanıldığını çıkaramadım. Eleştiri düzeyini düşürmesinin dışında, önerinin irdelenmesine bilimsel yararı da yok...

Biraderlerimizin, Hemşirelerin kaynaşmaya yönelik etkinliklerini "bağış ve oyalanma aracı" gibi görmediklerine ve "oyalama alanları aramanın" çabası içinde olmadıklarına inanıyorum. Çünkü, Masonların doğasında böyleleri davranışlar yoktur; olsa bile, "ergeç" yontulur sanıyorum.

Kadınsal haklarımızın ne olduğunun bilincindeyim. Çağdaş yaşamda, toplumsal değerlere göre, kadın ve erkek eşittir. Gerçek eşitlik, karşılıklı sorumlulukları ortadan kaldırmaz; aksine, bilinçlendirip yönlendirir. Eşitlik bilincinin somut göstergesi, ulaşılabilen "karşılıklı anlayış ve saygı" düzeyidir. Bu düzey, özellikle Masonik niteliği içerir. Gösterilecek özen, "Neden?" sorusundan "Niçin olmasın?" sorusuna boyut değiştiren çağdaşlaşmanın önemli bir aşamasıdır. Umutla...

AYDIN MASON

ve

GÜZELLİK

Yük. Müh. Abdurrahman ERGINSOY

Toplum, etliye, sütlüye karışmayan, başkasının sözlerini aynen kabul eden veya eder görünen insanı, **kendi halinde, iyi insan** olarak niteler. Bunlar sık sık fikir değiştirirler, kendilerini ilgilendirmeyen konularda, kendilerine özgü fikirleri de yoktur. Yine toplum içinde, aydın denen kişiler vardır. Bugünkü toplum içinde bize iki tip aydın kişi görünmektedir. İlki genel ve meslekî bilgi edinmiş kimse-dir. Bu kişi çok şey öğrenmiş olabilir ama, kültür sahibi olup karakter dediğimiz sürekli vasıflar edinip, davranışlarıyla ruhunu temizleyip süslememişse, hangi bilgilere sahip olursa olsun o kişi gerçek aydın olamaz. O bir benzetmeye göre gramofon aydındır. O yalnız plaktaki sözlerin sahibi, o sözlerle aktardığı bilgilerin sahibidir. Ruhu, öz fikri ve karakteri yoktur o sözlerde... Bir başka benzetme ile Entellektüel'in yarısı, entel'dir, ektüel'e ulaşamamıştır.

Gerçek aydın, eğitimi tam, kültür sahibi, bilgi ve edindiği tecrübe so-

nuçlarını kafasına, yüreğine, ruhuna sindirmiş ve karakter sahibi olmuş, etrafına nur saçabilen insan'dır. Bunlar entellektüel'dir, topluma rehber olurlar, fikrî, ahlakî yöneticidirler, yol göstericidirler.

Aydının ödevi sosyal duygu ve düşünceleri olgunlaştırıp uygulamaya vermektir. O halde aydın her hususta bilgili, kültürlü, erdemli, cesur, karakter ve şahsiyet sahibi, kendini bilen kişidir. Gerçek aydın toplumun kabul ettiği iyi insandan, gelişi güzel aydın saydığı yarımaydın'dan çok ilerde, çok üstün bu kişidir, gerçek insandır.

Gerçek aydın bizi mason'u tarif etmiyor mu? Yeminlerine sevgi yasasına bağlı, bilgili, erdemli kültürlü, karakter ve şahsiyet sahibi, kendini bilen ve cesur insandır mason.

Buradaki kültür deyimi, hem genel kültürü, hem de masonik kültürü kapsamaktadır.

Çünkü mason dürüst, eğriye eğri, doğruya doğru, samimi, müraîliği fırsatçılığı bilmeyen, kendini bilen kişidir. Mason kibirli, hatta mağrur da değildir. Mason tevazu ve tolerans sahibidir. Mason aksi varit olmadıkça kendini herkes hakkında iyi düşüncelere sahip kabul eder. Kendi haysiyet ve şerefi kadar başkalarının şeref ve haysiyetini korumayı, masonik ahlak vecibesini sayar. Mason içinde yaşadığı toplumda ve masonlar arasında şeref ve itibar sahibidir. Herkesin takdirini kazanan tavrı ve hareketi, temiz ahlâkı, dürüstlüğü ve de cesareti ile tanınır.

Masonluk akılcılık ve insancılıktır. Masonluk bir güzellik arenasıdır. Her Kardeş gerçekte güzellik örneğidir. Çünkü Sevgi dolu bir ruha sahiptir. Masonlukta her hareket güzellikle süslü, güzelliğe yönelik olmalıdır. Söylediği söz ve yaptığı her hareketin güzel olması gerektiğini unutmamak onun ödevidir. Son eylemlerde bazı Kardeşler işte bu ödevi unuttular. Bir gün gelecek, belki o gün gelmiştir de, o kardeşler yanlışlıklar içinde olduklarını anlayacaklardır. Ortada bir problem varsa o problemin güzellikle çözülebileceğini unuttular. Ömrünün her gününün, hayat hikayesinin veyahut tarihinin sayfalarını oluşturduğunu, bu sayfaların iyilik ve güzellik dolu anılarla doldurulması gerektiğini de unutmamalıdır.

Bir masonun asla yapamayacağı, yapmayacağı bazı şeyleri şöyle sıralayabiliriz:

1- Geleneği bilmemek veya geleneği çiğnemek,

2- İnsanları birleştiricilik yerine masonları bölücü görüşler ortaya atmak,

3- Masonluğun yazılı olmayan kurallarını, yasalarını hiçe saymak,

4- Yeminlerimizi, verilen sözleri unutmak.

İnanıyorum ki masonluğumuzun gelişmesi ve yücelmesi aksama-dan sürmelidir, sürecektir. Onun gelişmesini hiçbir güç aksatamaz. Çünkü güzel şeylerin ortaya çıkması için onların yanında çirkin şeylerin görünmesi gerekir ve güzellik her zaman başarıya ulaşacaktır. Kardeşlerim güzelliğin nuru ile doğruyu ve iyiyi mutlaka bulacaklardır.

OSMANLILARDA MASONLUĞA AİT İLK KAYITLAR (10)

ESRAR-I FARMASON

(Devam)

Suha UMUR

Kitap, ikinci kısmında, ikinci dereceye terfi merasimini anlatmaktadır:

İkinci Madde

Çıracak tâbir olunan farmason müptedîleri yoldaş (kalfa) sınıfına ithal olduğu hengâmede cereyan eden muamelâta dairdir.

Çıracak takımından bulunan bir farmason yoldaş sınıfına kabul olunacağı vakit loncanın işleri hemen çıracıklığa mahsus işler gibi açılır, şu kadar ki, bu sırada loncada çıracakların bulunması câiz olmadığından ol esnada bir şahıs loncaya kabul olunmak için hiç olmazsa yoldaş rütbesini ihraz etmiş olmalıdır.

Loncada cereyan eden muamelât bahsine gelince, yoldaş rütbesinin verilmesi için tertib olunan loncanın işleri açıldığı gibi evvelki içtimada yoldaş maddesine dair tanzim edilen mazbata kıraat olunduktan sonra ziyaret için gelmiş karındaşlar var ise bunlar dahî loncaya alınır ve yoldaş mülâzımı loncaya alınmazdan evvel üzerinde türlü türlü işaretler resm edilmiş dört köşe büyücek bir levha yere serilir.

İşbu levhanın şark ve garp ve cenup taraflarında birer pencere ile birer kapı resm edilmiştir. Garp kapısının eşiğinden aşağı yedi basamak ve iki tarafında dahî birinci maddede zikri sebkat eden (*adı geçen*) B, J harfleriyle işaret olunan iki direk ve işbu kapının ortasında dahî beyazlı siyahlı santıraç tahtası şeklinde bir oda döşemesi tersim olunmuştur.

Biraz ötede iki ucu şark tarafına çevrilmiş bir gönnye tahtası ve bunun sağında bir çekiç ve sol tarafında bir takım hendese eşkâlini hâvi (*geometrik şekiller bulunan*) diğer levha üzerinde bir mâbedin kapısı ile bir âlet-i tesvi-

ye ve bir zaviye-i kaime (dik açı) ve kaidesi mik'âb (küp) olduğu halde mahrûfî (konik) bir taş ve bir kürre-i arz ile yirmidörde taksim olunmuş bir cetvel ve yonulmuş bir taş ile bir mala ve ziyadar yıldız ile uçları aşağı doğru açılmış bir pergel tersim kılınmıştır. İşbu levhanın şark ve garp ve cenup taraflarına birer şamdan vaz' olunup etrafı dahî püsküllü şeritle ihata kılınmıştır.

Yoldaş mülâzımı gözü açık olduğu halde elindeki cetvelin ucunu sol omuzuna dayayıp teşrifatçı dalâletiyle lonca kapısına gelir ve kapıyı çırak usulünce üç kere çalar.

Muhterem - Bakınız kapıyı çalan kimdir?

Teşrifatçı - Hatt-ı münhanî'den hatt-ı müstakim'e (*eğri çizgiden doğru çizgiye*) geçmek arzusunda bulunan bir çıraktır, demesi üzerine lonca kapısı açılıp mülâzım içeriye girer ve iki direk arasına vusulünde durur.

O halde Muhterem, ikinci Dideban'a hitab edip ücretinin zam edilmesini iltimas eden mülâzımın vakti tamam ve bulunduğu direk karındaşlarının kendisinden hoşnud olup olmadığını sual eyler. İkinci Didebanın tasdiki üzerine mülâzımın çırak işaretlerini lâyıkı vechile zabt edip etmediğini anlamak için bir takım sualler ettikten sonra gizli olarak beş defa seyahat ettirmek için teşrifatçıya tenbih eder.

Teşrifatçı mülâzımı sağ elinden tutup lonca odasını beş defa dolaştırır. Birinci seyahatta mülâzımın sol elinde bir çekiç ile bir taşçı kalemi ve ikinci seyahatte sol elinde bir cetvel olduğu halde bir demir çubuğun ucunu omuzuna dayar ve dördüncüsünde elinde bir cetvel ile gönye tahtası olup beşinci seyahatinde dahî elleri boş bulunur.

Mülâzım, her bir seyahat yani her bir devrin hitamında garp cihetinde tevakkuf edip (*durup*), Muhterem dahî elinde bulunan aletin zahiren suret-i istimâli ile, onlardan murad olunan maneviyatı kendisine tarif eylediği sırada der ki, farmason cemiyetinde yoldaş rütbesini ihraz eden bir şahıs, kâinatın mimar-ı âzamına bir mâbet inşa etmiş olur ki, kendisi işbu mâbedin hem sâni'idir ve hem de ecza-yı mertebesinden ma'dûddur. Elindeki âlet dahî mâbed-i mezkûrun inşası için kullanılacak ecza-yı mütenevvianın eşkâl-i sakime ve gayr-ı muntazamasını tesviyeye medar olmasıyla mâbed-i mezkûrenin her ciheti yekdiğerine mütenasib olacak. Mümkün

mertebe tezyin ve bu suretle derece-i kemâle isaline say ve gayret etmek lâzım geldiğine delâlet eder.

Yoldaş mülâzımı vech-i meşruh üzere beş seyahati itmam yani lonca odasını beş defa dolaşdıktan sonra muhterem ona hitab edip rütbesinin ihrazı (*kazanılması*) için bir hizmet daha vardır onu da ifa eyle demesi üzerine mülâzım eline bir çekiç alıp vech-i meşruh üzere (*anlatıldığı gibi*) loncanın ortasına yayılmış olan mezkûr levha üzerinde tersim olunan yonulmamış taşın üzerine üç defa vurur.

Bundan sonra muhterem yine mülâzıma hitab edip mezkûr levha üzerinde tersim olunan ziyadar yıldıza dikkatle bakmasını tenbih ile beraber kendisine vech-i âti üzere nush ve pend eyler (*aşağıdaki gibi nasihat eder*).

Ey karındaşım bâdî'i nazarda (*ilk bakışta*) görünmez şu yıldıza dikkat edip gözden kaybetme. Bu yıldız hem ef'al-i âliyyenin zuhuruna sebep olan akl-ı evvele ervâhümüzü halk etmek için (*ruhlarımızı, canlarımızı yaratmak için*) kullandığı nar-ı mukaddes (*kutsal ateş*) ile benî Ademin (*insan oğlunun*) hakikati fark edip icra-yı hakkaniyet etmesine (*doğruluğa riayet etmesine*) sebep olan nur-u ilâhiye işaretidir. Şu levhanın ortasında gördüğünüz G harfinin gayet mühim bir manası olup hem Rabb-i kâinatın ismine işaretidir ve hem de hendese lafzının birinci harfidir (1).

Hendesenin aslı ve esası havass-ı adediyyeyi mevcudatın cesametine ve hususen şekl-i müsellese tatbik etmekten ibaret olup şekl-i mezkûr ise insanın ruhuna tasavvurat ve hayalat-ı aliyeyi ilka eder ve mevcudatın kâffe-i eşkâlini cem' eder (2).

(Devamı var)

(1) Hendese kelimesi fransız lisanında harf-i mezkûrdan bedeyler. (El-mütercim)

(2) Şu el-galet ve ibâreden murat ne olduğu, değil henüz yoldaş rütbesini ihraz eden cahil farmasonlar, hatta Muhterem ve belki üstad-ı kebir rütbelerini ihraz edenler bile anlamamış olsa gerek. (El-mütercim)

ORTAÇAĞ ESNAF BİRLİKLERİ VE BİLGİ İLETİŞİMİ

Carl Allen PITT

Batı insanının asırlar boyu süren gelişmesi, kendisi ve çevresi hakkında bilgi sahibi olabilme gayretleriyle karakterize edilebilir. Ortaçağ Avrupasının esnaf birlikleri, bilgi iletişimine bir vasıta olan eğitimi destekliyerek bu sahada çok mühim rol oynamışlardır.

Yalnız Avrupa'da değil fakat dünyanın birçok yerinde kurulan bu, tüccar, esnaf ve sanatkâr birlikleri, denilebilir ki, insanlığın gelişmesinde hayli yardımcı olmuşlardır. Örneğin, Hindistan'da kast sisteminin gelişmesinde bu birliklerin katkısı olduğuna inanılmaktadır. Çin'de, Japonya'da Mezopotamya ve Osmanlı İmparatorluğunu teşkil eden ülkelerde bu birlikler kuvvet kazanıp büyümüş ve zenginleşmişlerdir. Bilhassa Osmanlı İmparatorluğu'nda, birçok loncalar, ufak yerleşim merkezleriyle merkezî hükümet arasında, sosyal, ekonomik ve politik bilgi iletişim işlevinde çok ehemmiyetli rol oynamışlardır. Mısır'da bugün dahi bu birliklerin faaliyetinde olduklarına dair elde kanıtlar mevcuttur.

Esnaf birlikleri, Ortaçağ Avrupası'nda, sanat ve ticaretin gelişme gösterdiği zamanlarda ehemmiyet ka-

zanmışlardır. Yerleşim merkezlerinin büyümesiyle tüccarlar da, karşılıklı çıkarlarını korumak gayesiyle birleşmeğe başlamışlardır. Bunlar, zamanla, mahallî ve merkezî otoritelerce kabul edilen, kendilerine kanunî ayrıcalıklar tanınan birlikler teşkil edip gelişmiş, neticede, Avrupa orta sınıfının nüvesini oluşturmuşlardır.

İlk esnaf birliklerinin pek çoğu yapııcılardan meydana gelmişti. 'COMACINE ustalarının birliği' olarak bilinen ilk yapııcılar birliği İtalya'da faaliyet göstermişti. Bu elit yapııcılar birliği üyelerinin, M.S. 800-1000 yılları arasında İtalya'daki mükemmel ve muazzam yapıtların pek çoğunu inşa ettiği vesikalardan anlaşılmaktadır.

11,12 ve 13'üncü yüzyıllarda Avrupa'nın birçok yerinde esnaf birlikleri teşekkül etmişti. Esnaf ve sanatkâr, büyüyen şehirlerin dükkân, mağaza ve atelyeleri; taş yontucuları ise, şato, kilise ve benzeri binaların inşası için gerekliyidiler. Yapıcılar, inşaat sahasının yakınında bir toplantı yeri tesis eder, bugün bizim M.ik olarak nitelendirebileceğimiz şekilde çalışmalarında bulunurlardı. Yapıcıların, mesleklerini icra etmede kullandıkları aletlerin, neticede, toplantılarındaki

çalışmalarının vazgeçilmez birer parçası olması çok enteresandır. Tüccar birliklerinde olduğu gibi tasyontucuların birlikleri de üyeleri için yüksek zanaat standartları tesbit etmişlerdi. Bu birliklerce, doğruluk ve kurallara uyma -itaat- tavsiye edilir ve uygulanması istenirdi. Yüksek standartlar, kısmen üyeliği kısıtlama politikası ile ve kısmen de mesleğe yeni girmiş olanlara sert bir eğitim programı tatbik edilerek korunurdu.

Aşağıda, ortaçağ esnaf birliklerinin fikir üretimi ve ileriki kuşaklara bilgi ileşimini eğitim yolu ile ne şekilde gerçekleştirdikleri kısaca izah edilmektedir. Şöyle ki;

1. Çıraklık programı tesis edip uygulayarak,
2. Özel okullar tesis ederek, ve
3. Devlet okulları kavramını yapıp destekliyerek.

1. Çıraklık Programı: Her öğrenciyle bir öğretmenin (bir öğrenciye bir öğretmen) meşgul olduğu öğretim sistemine benzer bir sistemin uygulandığı çıraklık programına, 8-13 yaşları arasındaki çırak adayları ile usta arasında yapılan bir anlaşma (kontrat) ile başlanırdı. Usta, işin icaplarını ve bütün inceliklerini çırağa öğretmeğe karşın, çırak da ustası için yedi yıl hizmet etmeği kabul eder ve öğreneceği meslek sırlarını hiç kimseye açıklamıyacağına söz verirdi. Çıraklık devresini tamamladıktan sonra delikanlı kalfa (Journeyman) olurdu ki

böylece o, birliğin tâyin ettiği bir ücretle iş aramakta, iş değiştirmekte ve ayrı zanaatla iştigal edenlerle arkadaşlık kurmakta hür (serbest) olurdu. Pek çok işçi, kalfa olarak kalır, ancak bazı seçilmişler, üçüncü bir basamağa, usta zanaatkâr basamağına, yükselirdi. Bu, üçüncü dereceyi kazanabilmek için kalfanın, çok üstün bir eser, bir şaheser yaratması gerekmekteydi. Yaratdığı eser, birlik kardeşleri tarafından titiz ve tarafsız bir şekilde incelenir, tatminkâr görülürse aday, ustazanaatkâr olurdu. Ancak bundan sonra, o bir atelye açabilme ve işçi çalıştırabilme imkânına kavuşabilirdi.

O tarihlerde, eğer var idiyse, pek az teknik ve ticaret okulu mevcuttu. Bundan da anlaşılıyor ki, bugün Avrupa'nın birçok yerini süsleyen muhteşem katedral, şato ve benzeri yapıların inşası için gerekli teknik bilginin iletişimi sorumluluğunun büyük bir kısmını bu birlikler üstlenmişlerdi.

Özetleyecek olursak, çıraklık programı, meslekî bilgi ve yeteneklerin (ustalıkların) genç kuşaklara iletişiminde faydalı bir vasıta olmuştu. Bununla beraber, daha geniş bir eğitim programına olan gereksinim, birlikleri, eğitim görmüş öğrenciler için daha etkin bir vasıta olarak özel okulları tesis etmeğe zorlamıştı.

2. Özel Okullar: İlk birlik okulları, birlik üyelerinin çocuklarını eğitme maksadı ile kurulmuştu. Bu okulların çoğu, bugünkü katolik ilk ve orta okullara benzemektedirler; öğ-

retmenleri ekseri din adamı idi. Diğer okullar, bünyeleri itibarile meslek okulları idiler ve gayeleri ticaret teknolojisini öğretmekti. Bunlardan bazıları, baskı ve kâğıt imali için yeni fikirler ithal edecek kadar inkişaf etmişlerdi. Bu teşekküllerden bir kısmı da, lâtincenin dışında yerel lisanla eğitim sunabilecek kadar cesur adımlar atmışlardı.

En etkin tüccar birlikleri, ticaret aritmetiği, yazı, basit muhasebe ve sair pratik konuları öğretmeğe başlayarak öğrencileri iş hayatına hazırlamayı gaye edinmişlerdi. Bunlar, din adamları hâricindeki öğretmenleri de okullarında ders vermeğe teşvik etmişlerdi. Bu arada, özel öğretmenlerin oluşturduğu birlikler meydana gelmiş ve bunlar zamanla şehir ve kasabalarda resmen tanınmışlardı. Almanya'da, ticarî konularda ders veren öğretmenler, RECHENMEISTERS birliğini kurmuşlardı. Aday, bu birliğe ilkin çırak olarak girer bilâhare kalfa ve usta olurdu.

İngiltere'de esnaf birlikleri ve hizmet şirketleri hayli etkin olmuşlardı. Bu gurupları yöneten birlik üyeleri Londra'da mahallî idareyi kontrolleri altına alarak birlik üyesi olmayanlara, Londra'da çalışma imkânı tanımışlardı. Onların politik bakımdan kuvvetli olmaları kendilerine yüksek birer sosyal mevki de kazandırmıştı. En önemli nokta, İngiliz esnaf birliklerinin özel ve genel eğitime imkân sağlayan pozisyonunda olmalarıydı.

3. Genel Eğitim: Eldeki kanıtlar, İngiliz esnaf birliklerinin genel eğitimi desteklediklerini göstermektedir. Bu desteğin hayli zaman önce başladığı açıktır. 14'cü yahut 15'inci yüzyılda yazıldığı zannedilen ilk elyazması eser, Holy Cross'un Birmingham Esnaf Birliği'nin bölgede bir okul açtığını belirtmektedir.

Özetliyecek olursak; birçok otoritenin, bilgisi bilhassa teknik konularda bilgi sahibi olmasını gereksiz bulunduğu, genel eğitim kavramının umumiyetle kabul görmediği, ve bilgi ve fikir iletişim vasıtalarının çok kısıtlı olduğu ortaçağda esnaf birlikleri, bilginin edinilmesi çok güç olan yörelerde bilgi iletişiminde çok büyük ve müessir rol oynamışlardı.

Yukarıda sayılan bütün engellere rağmen, esnaf birlikleri özel ve genel eğitimi desteklemekle halkın bilinçlenmesine olan inançlarını ortaya koymuşlardı.

Herşeye rağmen, bu, esnaf birliklerinin eğitim faaliyetlerinin Avrupa'nın aydınlık dönemine geçişinde ne derece etkin olduğunu saptamak çok güçtür. Esnaf birliklerinin faaliyetleriyle teyid edildiği gibi, insanın ilme olan şiddetli arzusu ile bugünkü M. luğu karakterize eden ilim ve insan sevgisi arasında bir ilişki aramak zannımızca daha kolay olacaktır.

The New Age-Kasım 1980
Çeviren: M. Yılmaz SUNER

VIII'inci ASIRDA MASONİK ENSTRÜMENTAL MÜZİK

- Küçük Bir Araştırma -

John MOREHEN

Sayıları VIII'inci asırda süratle artan kardeşlik cemiyetlerinin arasında, (1789 yılında, sadece İngilterede bu cemiyetlerin sayısı yetmişe ulaşmıştı) masonluk kesinlikle en önemli ve en tesirli olanı idi. İlginçtir ki prensip ve düsturları en az yarım düzine operanın, ve birkaç yüz kantat ve şarkının ilham kaynağı olmuştur.

Masonluk ile müziğin bazı yönleri, derinlemesine araştırılmıştır. Mozartın mesleğimizle ilgili Otto Erich Deutsch tarafından geniş olarak tetkik edilmiş, Katharine Thomson yine Mozart'ın K.467, K.482, K.503 sayılı piyano konçertoları ve son üç senfonisinin (K.543, 550 ve 551) masonik imalarını, ünlü Fransız yazar Jacques Chailley de Mozart'ın K.465 yaylı çalgılar dördlüsü, Haydn'nin *Die Schöpfung*, Beethoven'in ilk "Rasoumoffsky Quartet"i ve Schubert'ir *Die Winterreise* (Op.89) eserlerinde olası masonik sembolizmayı çok yönlü olarak araştırmıştır. Bugüne kadar araştırmacıların gözünden kaçmış olan, masonik enstrümental müzik olmuştur.

Mozart'ın ritüelik şarkıları dışında (*Lied zur Gesellenreise*-Kalfalığa terfi müziği) şarkı söyleme, genellikle Kardeş Sofrasında yer alırdı. Normal celselerde çalınan saf enstrümental müziğin rolü, henüz tam olarak belirlenmemiştir. Ancak, muntazam Loca toplantılarının dışında enstrümental müziğin çalındığı birçok vesile olmuştur ve bunlar hakkında oldukça geniş belge bulunmaktadır.

Mesela, 1776 yılında, Londrada, Freemason's Hall (Franmason Binası) açılış töreninde, org ile "ciddî müzik", 1778 yılında da, Paris'te, *Les Neuf Soeurs* Locasının Voltaire için yaptığı bir *Tenue Funebre'de* (Matem Celsesi), Gluck'un *Alceste* operasından "Dini Marş" çalınmış olduğu bilinmektedir. Mozart K.'in eserlerinden bahsetmeğe gerek yok. Bunlar tümüyle tetkik edilmişlerdir. Onun dışındaki eserlere bir göz atarsak, Dresden'li bestekâr Johann Gottlieb Naumann'ın (1741-1801) *Beym Eintritt in die Loge* (Locaya girerken) ve *Die Kette* (Zincir) adlı parçalarını sayabiliriz.

VIII'inci asır masonik enstrümental müziğin en ilginç 4 parçası Fransız menşelidir.

Bunlar 'Naudot Kardeş'in iki marşı, Michel Blavet'den bir marş ve 'La Franmassonne' adlı anonim bir parça. Bunlar 1737 yılında yayınlanmıştı.

İngiliz masonik müzik örnekleri arasında 1780 yılında yayınlanmış olup, bestecisi bilinmeyen 'Free Mason's March'ı sayabiliriz.

Amerikaya kısaca bakıldığında, az olmakla beraber onsekizinci asrın son on yılında beslenenmiş olan birkaç eser görülebilir: William Dubois'nin Franmason Marşı, (1798) Alexander Reinagle'in "Masonik Uvertürü" (1800) bunlardan bazılarıdır.

Özet olarak denilebilir ki, VIII asır mason localarında, şarkı söylemenin yanında enstrümental müzik pek ikinci derecede kalyor idi ise de, birkaç enstrümental bestenin mevcudiyeti bu türün tümüyle ihmal edilmediğini göstermektedir.

(Çeviren: Em.)

KAPI

Yük. Müh. Mim. Bülent ÇETİNOR

İçeri ile dışarıyı ya da bina içi ile binanın dışını ve bina içindeki odaları birleştiren ya da ayıran bir eleman... diye tanımlanır. Taşıt araçlarında da aynı işi yapan bir bölümdür.

Konuyu biraz daha büyültürsek, büyük binaların cümle kapıları, Mabef'lerin kapıları, çepce çevre kentleri çeviren kalelerin kapıları, bahçe kapıları, hep içerden dışarıya yada dışardan içeriye girip çıkarken kullanılan, açılıp kapanan geçit yerleri olarak da tanımlanır.

Kapı'dan yapılan ikili isimler de vardır. Semt isimleri olarak çok kullanılmıştır. Bir saymaya başlarsak epeyi uzun bir dizi olur. İstanbul'un ve bir çok kentimizin semt, köy ve mahalle isimleri genellikle (kapılı) dir. Yenikapı, Kapıkule... gibi.

İşlevine göre değeri olan kapıların, manevi yönden de değerleri vardır. Anadolumuz, bazı tarihçiler tarafından Batı'ya açılan bir kapı olarak tanınmıştır. 1071 yılında Malazgirt'den Anadolu'ya giren Alpaslan'ın anısına düzenlenen bir proje müsabakasında, kapı formu, 1'incilik ödülü kazanmıştır. Mimarlar Odasının yeni amblemi ile rozeti de tek kapılı bir oda formu olarak kabul edilmiştir.

Biz masonların kapı anlamı da değişiktir. Mason olmayanlar mabet kapılarından, toplantı salonlarının kapılarından içeriye giremezler. Ayrıca her mason toplantı halinde mabede, derecesinin darbesini kapıya vur-

arak, içeriye kabul edilir. Yoksa kapı açılmaz.

İstanbul'da Nuruziya sokağında ki bir dönemi yansıtan binalarımız, eski eser değerindedir ve korunması gerekli yapılar kapsamı içinde sınıflandırılmış, tescil edilmiştir. Dış cephele- rindeki kapı, pencere, parmaklık ve balkon detayları birer sanat eseri değerindedir. İşte de öyle...

İdare binamızın kapısı (21) ile mutfak kapısı, (25/1) yabancılara iş icabı açık olmasına karşın, mabedler için kullanılan kapıdan çok nadir, yılda 1-2 kere yabancılar girip çıkabilir. O da alınacak izinle... Her toplantı için gittiğimiz Mabedimizin bu dış kapısını, hiç dikkat etmeden ve pek etrafa gözükmeden yıllar boyu kullanır dururuz... Sizlere ŞAKUL GIBI derginizin bu sayısında, (bir küçük ilavesiyle) detayını sunuyorum.

Evvelce Nuruziya sokağının ve binalarımızın da bir resmini yapmış ve kartpostal olarak kullanmıştık. Ayrıca her iki dergimizde de yayınlanmıştı. Fırsat buldukça tarihi değeri olan bu eski binalarımızın zevkle yapılmış detaylarını sizlere peyderpey hazırlayıp sunmaya çalışacağım. Böylece Müzemize küçük de olsa bir demet kazandıracağım.

Şakul Gibi... dergimizin, yabancıların da eline geçtiğini son sayılarında gördüğüm için, bu yazı ve çizilerimle benim de bir tür dışı açıldığım, (!) ayrıca kabul edilebilir.

ESKİ VE KABUL EDİLMİŞ SKOÇ RİTİ (EKSR)

İRRADE OLGUNLAŞMA LOCASI

BURSA

Av. Dr. Algun ÇİFTER

Türkiye Yüksek Şurası'na bağlı olarak İrade Olgunlaşma Locası, 1909 daki reorganizasyondan 81 yıl sonra İstanbul, Ankara ve İzmir dışında yeni bir vadiye, Bursa Vadisinde, 2 Haziran 1990 günü yapılan bir törenle çalışmaya başladı.

Türkiye Büyük Locası'na bağlı Nilüfer Muh. Locası da bundan 12 yıl önce ve 1948'deki uyanıştan 30 yıl sonra ilk defa dördüncü bir vadiye (Bursa) çalışmaya başlamıştı.

Nilüfer Muh. Locası üyesi Bursa'lı kardeşlerimiz, muhtelif tarihlerde İstanbul Vadisinde Defne Olgunlaşma Locasında dördüncü dereceye iykaaf olmuşlarsa da, Bursa'dan İstanbul'a devamın zorluğu nedeniyle, bunların sayıları sınırlı kalmıştı. Ancak Türkiye Yüksek Şurası PMk. PMn. Sahir Erman 33. K.'in EKSR'ni mevcut üç vadedeki sıkışıklıktan kurtararak, Türkiye Büyük Locası'nın faaliyetinde bulunduğu diğer vadilere de yaymak isteği ve bu yoldaki her türlü destek ve yardımları sayesinde bir olgunlaşma locası kurulabilmesi için yeterli sayıda kardeşin, yine Defne Olgunlaşma Locasında, 4. dereceden

14. dereceye kadar iykaafı mümkün olabilmektedir. Defneli kardeşler de, başta ÜMk'leri olmak üzere çalışmalarının büyük bir kısmını bu işe hasreterek kuruluşun vaktinde gerçekleşebilmesine büyük katkıda bulunmuşlardır.

İşte bu sayededir ki 1990 yılına gelindiğinde, 13 kardeş, 14 ve daha yukarı dereceler iykaaf olunabilmişlerdir. Bu kardeşler 23 Şubat 1990 tarihinde HBA Temsilcisi, Müfettiş ve aynı zamanda geçici ÜMk. PMn Hikmet Karabey 33. K.'in başkanlığında toplanarak geçici kuruluşu gerçekleştirdiler. Geçici kuruluş YK ve YDD'ndan geçerek TYŞ'nın 6 Mayıs 1990 tarihli toplantısında onaylandı.

Kuruluşun onaylanmasından sonra 25 Mayıs 1990 tarihinde İrade Olgunlaşma L.'sı kardeşleri HBA Temsilcisi, Müfettiş ve Geçici ÜMk. PMn. Hikmet Karabey 33. Kardeşin başkanlığında toplanarak 1990 yılı görevlilerini seçtiler. 1990 yılı görevlileri şu kardeşlerden oluşuyordu:

ÜMk. Algun Çifter K., I. NA. Sezgin Köksal K., 2. NA. Selçuk Onart K.,

HAT. Halim Özkartal K., KAT. Ümit Terzioğlu K., HAS. EM. Necmettin Turan K., ME. ÜS. Yusuf Kefeli K., I. MUHK. Yücel Gürler K., 2. MUHK İker Tezel K., DAH. MUHZ. Burçin Kutlay K. Görevlilerin dışında locanın kurucuları arasında Oğuz Yücel ve Metin Kantarcı Kardeşler de bulunmaktadırlar.

Bu arada Türkiye Fikir ve Kültür Derneği'nin Bursa'da bir şubesinin açılması için de çalışmalara başlandı ve daha sonra şubenin resmi kuruluşu da tamamlandı.

2 Haziran 1990 sabahı hep birlikte BURSA'ya hareket edildi. Hemşirelerimize de Ayşegül Çifter, Rengin Köksal ve Seniha Özkartal hemşirelerimiz refakatinde bir BURSA gezisi düzenlendi.

Sabahleyin saat tam 11.07 de PMk. HBA. PMn. Sahir Erman 33 K. başkanlığında TYŞ'nca görevlendirilmiş diğer PMn. görevli kardeşlerin ve vadilerden gelen ziyaretçi kardeşlerin iştiraki ile EKSR'ne göre Mabeidin çalışmalarına tahsisi töreni yapıldı.

Öğle yemeği hemen yakındaki Cumurcul Restaurant'ta hep birlikte yenildi. Daha sonra saat 14.00'te, seçilmiş bulunan 1990 yılı görevlilerinin İsadı PMk. HBA. PMn. Sahir Erman 33 K. tarafından İsad Üstadı olarak bizzat yapıldı ve Locanın berati verildi. Tören sırasında ME. ÜS. görevini Ahmet Erman K. yaptı. İsad olunduktan sonra, başta İRADE Olgunlaşma Locasının mimarı PMk. HBA. PMn.

*Tören sırasında soldan sağa:
B. Şan. Mehmet Fuat Akev,
H.B.A. Tem. Faruk Erengül,
H.B.A. Sahir Erman ve ÜMk. Algün
Çifter K.ler.*

Sahir Erman 33 K. ve EN MUH. BÜ. ÜS., PMn. Orhan Alsaç 33 K. olmak üzere, emeği geçenlere ve katılımlarından dolayı ziyaretçi kardeşlere teşekkürle sözlerine başlayan ÜMk. Algün Çifter K., bir locayı kurmak kadar yaşatmanın da zor olduğunu, bunu gerçekleştirebilmek için her türlü gayreti göstereceklerini belirtti ve gelecekte bir şapıtr ve aeropajın kuruluşunda da birlikte olabileme dileğinde bulundu.

Daha sonra Köksal Motel'e intikal edildi. Akşam yemeğinde hemşirelerimizle birlikte böyle bir günü kutlamanın mutluluğu yaşandı. Ertesi sabah kahvaltıdan sonra kardeşlerimiz ve hemşirelerimiz Bursa'lı kardeşlerimiz ve hemşirelerimiz tarafından, tekrar bir arada olmak dilekleri ile, uğurlandılar.

MASONLUĞUN DİNOZORLARI OLMAMAK...

İzzet ÇİĞİRGAN

"Şakul Gibi..." dergisinin 24 numaralı Mayıs' 90 sayısını okurken bazı yazılar özellikle dikkatimi çekti. Ben de bunun üzerine bazı görüşlerimi aktarmak istiyorum. Sözkonusu sayıda dikkatimi çeken yazılar, Tepebaşından bir beyefendinin yazısına Nur-u Ziya'dan bir başka beyefendinin verdiği cevap olduğu kadar, 40. kuruluş yılını kutlayan Müsavat locasının Üstad-ı Muhterem'inin yazısı ve ayrıca David O. Johnson'un, Masonluğun etkinliği hakkındaki yazısı oldu.

Türkiyede bulunan Masonluğun hangisinin, neden, ve kime göre düzenli veya düzensiz olduğu üzerine kısır ve teknik konuşmalar yapmak, bana ortaçağda yapılan meleklerin cinsiyeti hakkındaki tartışmaları hatırlatmaktadır. Hele, başka sorulara başka cevaplar vermek, yadsınması sözkonusu olmayan fikir ve gerçekleri sadece kendi tekelinde görmek ve münakaşayı fikir düzeyinden kişisel düzeye taşımak 21. yüzyılın eşiğinde bulunduğumuz bu günlerde zaman kaybından başka birşey olmayacaktır.

Unutulmamalıdır ki Masonluk, operatif dönemden düşünsel döneme geçebilecek derecede evrime uğrayabilmiştir. Bu geçişin hiç itirazsız olduğu düşünülemez. O zaman herhalde bazı beyefendiler bu dönüşümü eskiye ve geleneklere ihanet olarak görmüşlerdi. Ama Masonluk çoğunluğunun açık fikirliliği, bilgiliği, toleransı sayesinde çağının önünde kalmayı becermiştir.

Bugün ise Masonluk çağının önünde kalmak bir yana, çağını yakalamaya çalışmaktadır. Bu çabanın işaretleri dünyadaki çeşitli Masonluk kuruluşları tarafından her yerde verilmektedir. Türk Masonluğunun Tepebaşı kanadının bu uluslararası çabada kendine düşen görevi aktif olarak yapmakta olması ise bizi daha çok sevindirmektedir.

Eminim ki Nur-u Ziya'daki Masonlar da aynı geniş perspektifte çalışmalar yapmakta ve kendi Masonluklarını uluslararası platformda da hakettiği saygınlığa ulaştırmaktadırlar.

Bu kadar eskiye dayanan ve yüzyıllardan beri devam eden Masonluğun gelecekte de geçmişteki yerini ve etkinliğini koruması için çalışmak gerektiği açıktır. Aramızdaki farklılıklar yerine benzerlikleri aramak ve beraber yaşama saygı, çabalarımızı daha verimli kılacaktır.

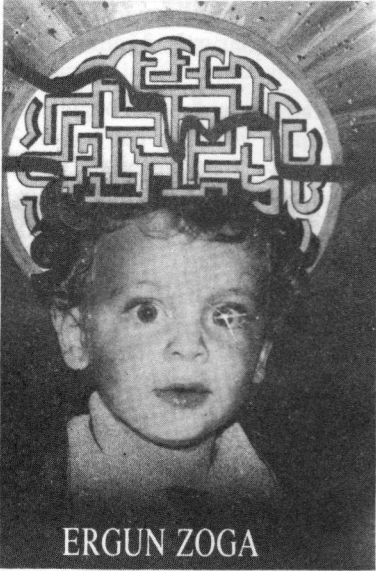
Önemli olan nerede olurlarsa olsunlar, Türk Masonlarının Masonluğun dinozorları olmamasıdır.

YENİ YAYINLAR:

İNSANIMSILIKTAN KURTULUŞ

Ergun ZOGA, Tekin Yayınevi, İstanbul 1990

M.M.

Ergun Zoga Kardeş, 208 sahifelik bir sevgi kitabı yayınladı. Bu kardeşimizin belagati, onu dinlemiş olma zevkine kavuşan herkeşçe bilinen bir şey idi. Localarımızda verdiği konferansları ve yaptığı konuşmaları, ileri eğitim yaptığı "İnsan Mühendisliği"nin bütün inceliklerini kullanarak, her zaman alışıl gelmiş dışına çıkarmayı bilmiştir.

Bu kerre, Loca içi ve Loca dışı 61 konferans ve makaleyi, başta bir sunuş ve bir teşekkür, sonda da bir niyaz yazısı ile bir araya getirerek, düşündürücü, eğitici, heyecanlandırıcı ve hepsinden çok, keyifli bir kitap meydana getirmiştir.

Kitapta *Mason* veya *Masonluk* kelimelerine rastlanmayabilir... Ancak her sahifesinde, her satırında bir Mason Locasının havasını teneffüs etmiş ve bu havayı içine sindirmiş bir kardeşin elektrosu okunabiliyor.

Bu kitap bir kerede okunacak bir roman değil, elbette... ancak her masonun eli altında bulunup, her aklına geldiğinde bir iki deneme okuyup, Ergun Zoga Kardeşin dediği gibi:

<<... *Sevgiye muhtaçları görmek için körlüğümüzü,*

<<İlgiye muhtaçları duymak için sağırlığımızı,

<<Ve kalbi açlara ulaşmak için gönüllümüzü açmaya yaramalıdır.

SORULAR ? ? ?

* Saygı değer kardeşim.

Ben Ankara vadisinde çalışan Ahiler muhterem Locasından nura uzun seneler önce kavuşan ve Allah rahmet eylesin Atilla Tengirşenk ile Allah uzun ömür versin Sungur Babaoğlu'nun yetiştirdiği kardeşlerinizden YAKOV BILMAN'ım.

Şakul gibi dergimizin 24'üncü sayısındaki sizin, Metin Anser beye yanıtınızı ve Metin beyin mektubunu okudum.

Bu mevzuu hakkında soracağım sorulara cevap vermek lutfunda bulunursanız kardeşçe minnettar olurum.

Halen İsrail'de Tel-aviv vadisinde Türkçe çalışan Nur muhterem Locası kurucularından olduğum gibi, şimdi tören Üst.'liğini üstlenmiş buluyorum.

Takriben dört ay önce Türkiye'den locamızı ziyarete gelen kardeşlerimizle mahfel dışında verilen yemekte, tesadüfen aynı tarihte ve aynı yerde bulunan benim 1950'lerde çocukluk ustamı gördüm, doğal olarak ona mason olup olmadığını sordum.

"Mason gibi bir şey, 101'lerden, Tepabaşındanım" dedi.

Bu unvanı hiç duymadığım gibi kıymetli Üst.'larımda öğretilmediler veya bu mevzuda bir fırsat çıkmadı.

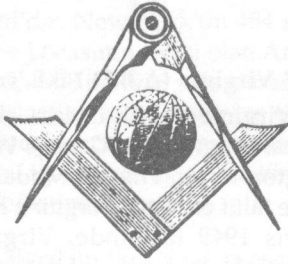
Burada da aydınlatıcı bilgiyi verecek kişi ya yok veya ben bulamadım.

Kıymetli yanıtınızı okuyunca bu mevzuda aydınlatıcı ve salahiyetli bilginin sizde olacağını ümit ediyorum.

Masonik bir sakıncası yoksa, bilgilerinizi esirgememenizi kardeşçe ve derin bir hürmetle rica ederim.

Kardeşiniz,
Yakov BILMAN
Harey Golan Ezor 11
Aşdod - İsrail

* Bu beyin kastettiği, merkezi Meşrutiyet caddesi, No.111, Tepebaşı, İstanbul'da bulunan "Büyük Mason Mahfili Derneği" üyesi olduğudur. Bu dernek Fransız Grand Orient'inun çizdiği yolda çalışmakta olup, dünyadaki Masonik Obedyanların büyük ekseriyeti tarafından "clandestin" veya "gayri muntazam" bir kuruluş olarak bilinmektedir.

Masonların Dünyasından

YURT İÇİNDEN

* **ŞAKUL GİBİ...** derginizin 25'inci sayısında Yakacık'taki 10 dönüm arazimiz ve içindeki köşk hakkında kısaca bilgi verilmiş ve köşkün bir resmi yayınlanmıştı.

Bu konuda En Muh. Orhan ALSAÇ kardeşimiz de bir mektup

göndererek arazi ve köşkün geleceği hakkında değerli fikirlerini belirtmişler ve direktiflerini vermişlerdir.

Çeşitli görüş ve teklifleri müzakere etmek üzere, aşağıda isimleri belirtilen kardeşler 26 Temmuz 1990 Perşembe günü öğleyin Yakacık'ta toplanmışlardır. Son yıllar içinde çok kıymetlenen ara-

zimiz ve harap köşk gezilerek, korunması ve değerlendirilmesi için bazı ön kararlara varılmış ve kardeşler arasında iş bölümü yapılmıştır.

Güzel bir yaz günü, Ayazma Lokantasında Yakacığın ünlü kağıtkebabı da yenilerek, ilerki bir tarihte tekrar buluşmak üzere toplantıya son verilmiştir.

Toplantıya katılan K.'ler:

Suha AKSOY K.

Nesip AKSÜT K.

Suat AĞAÇIL K.

Sait PEMBEÇIOĞLU K.

Kemal KARAMERCAN K.

Bülent ÇETİNOR K.

Kemal BİBİOĞLU K.

Naci ENDEM K.

Teoman TANAK K.

Raşit ÜNDÜZ K.

Suha BURÇKİN K.

B.Ç.

* **Yaz ayları boyunca**, Beyoğlu, Nuruziya Sokağı 19, 21, 23 ve 25 numaralı binaların önünde bir iskele kurulmuş ve İstanbul vadi-sindeki bu binalarımızın önü boydan boya bir branda ile örtülmüştü. Bunun sebebi, şiddetle ihtiyacı duyulan cephe tamir ve boyama işleri idi. Dergimiz matbaaya verildiğinde çalışmalar hızla devam etmekte ve Eylül ayında başlayacak kış dönemi toplantılarına kadar bitirilmeye çalışılmaktadır.

YURT DIŞINDAN

*** Virginia (A.B.D.) B.L.'sı**

Virginia Büyük Locası, aktör Ernest Borgnine'yi "George Washington Üstün Hizmet Madalyası" ile taltif etmiştir. Borgnine K., 2 Mayıs 1949 tarihinde, Virginia eyaletinin Abingdon Locasında Üstat Mason olmuştur. 1956 yılında, "Marty" adlı filmdeki oyunu ile bir Oscar kazanmış olan Ernest Borgnine K., aynı zamanda Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Ritinin 33'üncü derecesini haiz bir Mason ve Shrine üyesidir.

*** Antartika (Güney Kutbu)**

XIX'uncu asırda, Güney Kutbuna ulaşmağa çalışan heyetlerin üyeleri arasındaki masonlar henüz tesbit edilmiş değil. Ancak kayıtlar gösteriyor ki 1901-1904 yılları arasında yer alan ilk Millî İngiliz heyetinde, *Discovery* gemisinde üstteğmen Charles W. R. Royds 2612 sayılı Navy Lodge'un bir çıkarak üyesi idi.

Aynı gemide, ve heyetin başkanı Binbaşı Robert Falcon Scott, Kalfa ve yedek teğmen Albert Armitage da Üstat Mason idiler.

Antartika ile ilgili bir başka mason, Amerikan Donanmasının

ünlü Koramirali Richard Evelyn Byrd'dir. New-York'un 454 sayılı Kane Locasının üyesi olan Amiral Byrd, 1928 ile 1956 yılları arasında 5 Antartika seferi organize etmiş, ve radyo, uçak ve gemi kullanımı ile bu tip seferlerin şeklini tümüyle değiştirmiştir.

Byrd'ün ikinci seferi esnasında (1933 - 1935), Balinalar Körfezinde 777 sayılı ilk *Antartika Locası* kurulmuştur. Bu 777 sayısının manası henüz tesbit edilememiştir. Araştırmalar gösteriyor ki bu seferde Byrd K.'e refakat eden 82 kişiden 60'ı mason idi.

Ocak 1957'de, A.B.D.'nin "Deep Freeze 2" tatbikatı esnasında, 1 sayılı *Güney Kutbu Enlemi Masonik Kulübü* kurulmuştur. Bu isim, kulübün, senede en az bir gün güneşin batmadığı enlem hattı üzerinde (Güney 66° 33') kurulmuş olmasındır. Bütün Üstat Masonlara açık olan bu kulübün, 1982 yılına kadar yaklaşık 600 üyesi olmuştur.

Türkiye Büyük Locasına bağlı herhangi bir Muh. L.'nin kardeşinin yolu Güney Kutbundan geçerse mutlaka bu kulübe uğramasını salık verir, çok sıcak bir şekilde karşılanacağını da garanti ederiz.

* Hollanda

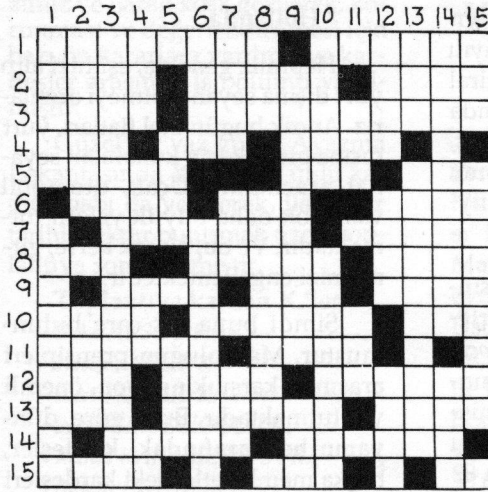
Hepimiz genelde, eşimizi alıp yurt dışına seyahat etmeyi arzularız. Ancak bugün otel fiyatları, yurt dışına gitmek için kullanılan seyahat aracından (Uçak, otomobil vs...) çok daha büyük yekûn tutmaktadır. Ve bu, birçok kerre, gitmemizi engellemektedir.

Şimdi buna bir çare bulunmuştur. Masonluğun prensipleri arasında karşılıklı güven, önemli yer tutmaktadır. Buna göre, dünyanın her tarafındaki kardeşler, başka memleketlerdeki kardeşleri ile, kısa süreli ev değiş tokuşunda bulunabilirler. Mesele bu kardeşi bulabilmek.

Yalnız Masonlar için hizmet veren, ve ticari amaç gütmeyen bir hizmet birimi sizlere bu konuda yardımcı olabilir.

M-Network,
P.O.Box 1202
2206 BD Leidschendam
Hollanda

Yukarıda bahsi geçen değiş tokuş için gerekli bilgileri veren bir dağıtım merkezi vazifesi görmektedir. Yıllık masraf yaklaşık 10 dolardır. İlgili kardeşler mektupla müracaat ederek ek bilgi sehibi olabilirler.

M.M.

Soldan Sağa : 1) Üçüncü sütün - İkinci sütün. 2) Sakatlık, kusur, defo - Uzuv - Bir mesleğin özel dili. 3) Kurtuluş - Soluk çekenlere, şarap içenlere. 4) Bir cins Güney Afrika antilopu - Londra'da ben ...'im - Hayvan ölüsüne. 5) Nütasyon, yerin dönme ekseninin dalgalanması - Ank. ve İzm.'den daha büyük olan - Mont-Blanc, Simplon, Saint-Gothard, mesela. 6) Besleme, bakma - Medyumlar çağırır - Külde pişirilen bir çörek. 7) Artık kalmadı - Tekst, dayanıklı. 8) Ayrıl! - Sebep, yıldırım - Kısacası N. 9) Toulouse'da manastır baş rahibi - Kısaca İngiliz harp gemisi - Devletten devlete bildiri. 10) Anlam - Bu köyün kavalcısı meşhur - Manchesterde halı, kilim. 11) İlave soru - Enerjisi, bombası, reaktörü ve

sayısı olur. 12) Lübnan Hv. Yolları - Kafeine eş bir alkaloid - Görüş ve düşünce bildiren yazı. 13) A.B.D.'nde millî futbol lîgi - Smetana bunun dansını bestelemişti - Acıklı 14) Osmanlılarda uyuyan - TRT'nin Romadaki karşılığı - Boy karşıtı.

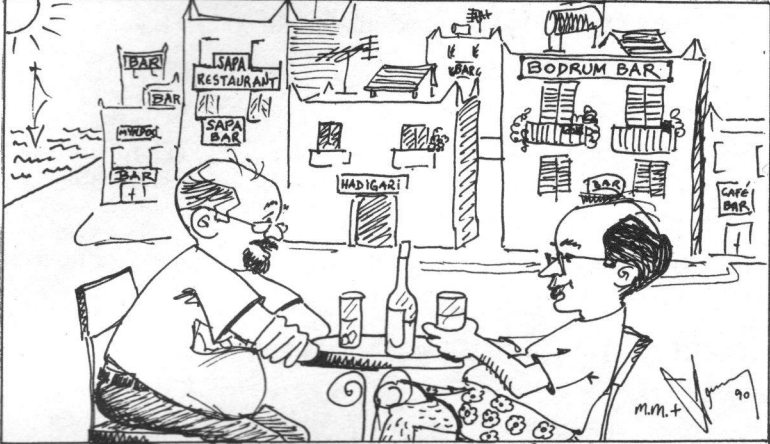
Yukardan aşağıya : 1) Saygı ve incelik kuralları - Truvayı muhasara eden Eski Yunanlıların başı. 2) Orta kulakta bir kemik - Eskiden çok akılsız, sersem. 3) Umulmadık hadiselerden koyverdi. 4) Plymouth'da çağ - Soğuşun etkisini duy! - Berlinde bina -

İşaret, alamet. 5) Bir ek fiil - Tutturğaç. 6) Küme, yığın - Acıma. 7) Şeddâdin yaptırdığı efsanevi bahçe - Her canlı hücrede, DNA ile bulunan materyal - Neronun üçü. 8) 1000 gm. - '40'lı yılların meşhur bir ermeni müzisyeni. 9) Birinci sütun - İki yüzlülük (Var.) 10) Glasgow dizleri - Temel niteliğinde bulunanı. 11) Sesizlik emreden bir nida - İhsas. 12) Oğlan, bacak - Geçtiğimiz kış İstanbul'da oynayan piyesteki Aktör - Karamsarlık, üzüntü. 13) Bre ünleminin Rumcası - Ortak Pazar baskısıyla. 14) Bağırsak kurdu düşürebilen bitki - Al. 15) Bir oto ve kam. kuruluşumuz - Beş köşeli yıldız.

(Çözümü 15 Ekime kadar postala-
yın, bir yıllık abone kazanın.)

ADEM HÜRREM BİRADER...

— BODRUMDA BİR LOCA AÇILACAK DENİYOR, ÜSTADIM!
— EH, HERHALDE DEVRE-MOLK USULÜ İLE ÇALIŞACAKLAR ...

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	İ	D	E	A	L		B	O	N	A	F	I	D	E	S
2	K	Ü	L	Ü	R		L	E	E	R		O	L	E	
3	İ	Z	A		L	E	V	A	N	T	E	N		A	Z
4	C	E	L	S	E		A	Y			N	I	M	G	
5	İ	N		P		K	I		Ü	S		H	T		İ
6	L		R	E		A	Z	E	R	I		A	H	D	
7	İ		A	K	A		H	Ü	R	R	I	Y	E	T	
8	K	R		Ü		D	Ü		N	E		M	A		
9			O	L		E	L			A	D	A	N		
10	Z	E	K	A		Ş	Ö	V	A	L	Y	E	L	I	K
11	E	P	I	T	E	L		M	Ü	S	A	V	A	T	
12	Y	E	N	I	L	I	K			D	E	M	K		
13	L		A	F		K	A	M	A		E	R	A	T	O
14			W		B		S	E	L		K	A	N	A	L
15	Q	U	A	T	U	O	R	C	O	R	O	N	A	T	I

ŞAKUL GİBİ'Yİ EDİNMENİN TEK YOLU ABONE OLMAKTIR.

Yıllık (10 sayı) abone bedeli : 40.000.- TL.

Yurt dışı abone bedeli : 20.- Amerikan Doları

Abone bedelini İstanbul, Ankara veya İzmir'de **Lokal kapısındaki vazifelilere** yatırabileceğiniz gibi, adresimize **çekinizi** postalayabilir veya bir **posta havalesi** gönderebilirsiniz.

Çek veya posta havalesi kullandığınız takdirde aşağıdaki formu şu adrese postalayınız:

ŞAKUL GİBİ — Zincirlikuyu Cad. 9/13 Etiler 80600 İstanbul

✂ Buradan kesiniz veya fotokopisini çekiniz

ŞAKUL GİBİ dergisine abone olmak istiyorum.

Abone bedeline ait posta makbuzu veya fotokopisi eklidir.

İlk çıkacak sayısından itibaren lütfen adresime postalayınız.

(DAKTİLO VEYA BÜYÜK HARFLE YAZINIZ)

Adım, Soyadım :

Adresim :

Telefon No. : Locam